

ผลการสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อการรับรู้ความสามารถ ความคาดหวังในผล
และพฤติกรรมหลักเลี่ยงการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นชายตอนต้น

วันดี ทับทิมทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2554
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ วันดี ทับทิมทอง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จันทร์ประเสริฐ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. อาภาพร เผ่าวัฒนา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จันทร์ประเสริฐ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬาลักษณ์ บารมี)

คณะพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกรณ์ ทรัพย์กรานนท์)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2554

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากมหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2553

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างยิ่ง จาก
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จันทร์ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้ความรู้
ให้แนวคิด คำแนะนำและให้กำลังใจ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่
อย่างยิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อาภาพร เผ่าวัฒนา ประธานกรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ทำให้การศึกษามีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ธีรพล เก่งการพานิช นายแพทย์กสิวัฒน์ ศรีประดิษฐ์
นายแพทย์เวทิส ประทุมศรี คุณกัลยา เพียรแก้ว และรองศาสตราจารย์ ดร.อาภาพร เผ่าวัฒนา
ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
เครื่องมืออย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 และคณาจารย์
ที่ให้ความช่วยเหลือ และร่วมมือในการทำวิจัย ขอขอบคุณนักเรียนที่ยินดีเข้าร่วมการศึกษานำทำให้
การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ท้ายนี้ ขอขอบคุณทุกกำลังใจจากบุคคลอันเป็นที่รักยิ่ง ที่กรุณาช่วยเหลือ ให้ความรักและ
เป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้วิจัย คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็น
กตัญญูทดแทนแด่ บพกวี บุรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ทำให้ผู้วิจัยได้พบความสำเร็จ
ในครั้งนี้

วันดี ทับทิมทอง

50920667: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน; พย.ม.(การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คำสำคัญ: การสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตน/ พฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่/วัยรุ่นชายตอนต้น

วันดี ทับทิมทอง: ผลการสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อการรับรู้ความสามารถ
ความคาดหวังในผลและพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นชายตอนต้น (EFFECTS OF
PROMOTING SELF-EFFICACY ON PERCEIVED SELF-EFFICACY, OUTCOME
EXPECTATION AND SMOKING AVOIDANCE BEHAVIOR OF EARLY MALE
ADOLESCENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ, ศ.ด.,
พรนภา หอมสินธุ์, ป.ร.ด. 137 หน้า. ปี พ.ศ. 2554.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการสร้างเสริมสมรรถนะ
แห่งตนต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ ความคาดหวังในผลของ
การหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นชายตอนต้น กลุ่มตัวอย่าง
คือ นักเรียนอายุ 11-14 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 จำนวน 60 คน แบ่งเป็น
กลุ่มทดลอง 30 คนและกลุ่มควบคุม 30 คน โดยคัดเลือกโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่ม
ตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน กลุ่มทดลองได้รับการสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนผ่านกระบวนการเรียนรู้
แบบมีส่วนร่วมเป็นเวลา 5 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรม ตัวแบบ
และเอกสารความรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูล
ส่วนบุคคล การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความคาดหวังในผลของการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่
และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือแต่ละชุดมีค่าความเชื่อมั่นอยู่
ระหว่าง .70 ถึง .94 เก็บข้อมูลก่อนการทดลองและหลังการทดลอง 1 เดือน วิเคราะห์ข้อมูลโดย
สถิติพรรณนา การทดสอบค่าที และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA)

ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถ
ของตนเองในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ ความคาดหวังในผลของการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และ
พฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
โดยกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่
ความคาดหวังในผลของการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ หลังการ
ทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่า การเพิ่มสมรรถนะแห่งตนผ่านกระบวนการเรียนรู้
แบบมีส่วนร่วม สามารถส่งเสริมให้วัยรุ่นชายตอนต้นเกิดการรับรู้ความสามารถของตน คาดหวัง
ในผลและมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่มากขึ้น ดังนั้น กิจกรรมนี้จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้
เพื่อเสริมสร้างให้วัยรุ่นชายตอนต้นได้มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ที่เหมาะสมต่อไป

50920667: MAJOR: COMMUNITY NURSE PRACTITIONER; M.N.S.

(COMMUNITY NURSE PRACTITIONER)

KEYWORDS: PROMOTING SELF-EFFICACY/ SMOKING AVOIDANCE BEHAVIOR/
EARLY MALE ADOLESCENTS

WANDEE TABTIMTHONG: EFFECTS OF PROMOTING SELF-EFFICACY ON
PERCEIVED SELF-EFFICACY, OUTCOME EXPECTATION AND SMOKING
AVOIDANCE BEHAVIOR OF EARLY MALE ADOLESCENTS. ADVISORY COMMITTEE:
SUWANNA JUNPRASERT, Dr.P.H., PORNNAPA HOMSEN, Ph.D. (Nursing). 137 P. 2011.

The purpose of this quasi-experimental study was to examine the effects of promoting self-efficacy on perceived self-efficacy, outcome expectation and smoking avoidance behavior of early male adolescents. The sample of 60 students aged 11-14 years in mattayomsuksa 1 to 2 were divided into experimental and control group (30 students for each group). Multistage random sampling technique was used to select schools and subjects. The experimental group received the promoting self-efficacy with participatory learning for 5 weeks. The experimental instruments included an activity plan, models and information sheets. The instruments for collecting the data included personal data questionnaire, self-efficacy perception questionnaire, outcome expectation questionnaire, and smoking avoidance behavior questionnaire with the reliability of each instrument between .70 and .94. Data were collected before and one month after the experiment. Descriptive statistics, independent t-test and analysis of covariance were performed to analyze the data.

The results revealed that, after the intervention the mean scores of perceived self-efficacy, outcome expectation, and smoking avoidance behavior in the experimental group were statistical significantly different from the control group with higher scores than those of the control group. The promoting self-efficacy with participatory learning can improve perceived self-efficacy, outcome expectation and smoking avoidance behavior in early male adolescents. Therefore , the promoting self- efficacy should be applied for smoking avoidance behavior in early male adolescents.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ส่วนที่ 1 วิจารณ์.....	10
ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น.....	16
ส่วนที่ 3 พฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น.....	31
ส่วนที่ 4 แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
รูปแบบการวิจัย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53
การทดลอง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	69
4 ผลการวิจัย.....	70
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	70
การเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของตนเองในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ ความ คาดหวังในผลของการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	72
การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองในการหลีกเลี่ยง การสูบบุหรี่ ความคาดหวังในผลของการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ และพฤติกรรม หลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ หลังได้รับการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตน ระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม.....	91
5 สรุปและอภิปรายผล	94
ผลการวิจัย.....	94
อภิปรายผล.....	97
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	101
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	102
บรรณานุกรม.....	103
ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก	118
ภาคผนวก ข	120
ภาคผนวก ค	125
ภาคผนวก ง	131
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	137

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การประยุกต์ทฤษฎีการสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตน มาเป็นแนวทางในการพัฒนา.....	56
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ความเป็นอยู่ของครอบครัว และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว.....	71
3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสูบบุหรี่ของคนในครอบครัว และการสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท และการทดสอบค่าที.....	72
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองในการ หลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ จำแนกตามรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง....	74
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคาดหวังในผลของการหลีกเลี่ยง การสูบบุหรี่ จำแนกตามรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง.....	78
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการควบคุมตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการสูบ บุหรี่ยจำแนกตามรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง.....	82
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ จำแนกตามรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง.....	84
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการจัดการกับความเครียด จำแนกตาม รายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง.....	86
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ จำแนกตามรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง.....	88
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิเสธเพื่อหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ จำแนกตามรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง.....	90
11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองในการหลีกเลี่ยงการสูบ บุหรี่ย ความคาดหวังในผลของการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการ สูบบุหรี่ หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยการวิเคราะห์ความ แปรปรวนร่วม (ANCOVA).....	93

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2 ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น	40
3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น	41
4 จุดประสงค์ของการเรียนรู้.....	50

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University